

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

«TASDIQLAYMAN»

**Buxoro davlat Pedagogika instituti
rektori prof. B.B. Ma'murov**

2023 y.

**13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi
bo'yicha kirish imtihoni**

DASTURI

Buxoro – 2023

Tuzuvchilar: p.f.d. (DSc), professor G.V.Izbullayeva
p.f.d. (DSc), dotsent G.R.Akramova
p.f.f.d. (PhD), dotsent A.N.Nusratov

Taqrizchilar: p.f.d., prof. Sh.Sh.Olimov
p.f.f.d. (PhD), dotsent Z.L.Umurov

Ushbu dastur institut Kengashining 2023 yil “14” oktabri dagi
2-sonli majlisida tasdiqlangan

KIRISH

13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha kirish imtihoni ilmiy pedagogik kadrlarni davlat attestatsiyasidan o'tkazishning tarkibiy qismidir. 13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha tuzilgan malakaviy imtihon dasturi umumiy pedagogika fanining bir tarmog'i bo'lib, u ilmiy xodimning yuqori malakali mutaxassis bo'lishi uchun muhim bilimlarni o'z ichiga oladi. Imtihon topshiruvchi-tadqiqotchi yuqori darajada nazariy va amaliy tayyorgarlikka ega bo'lishi, pedagogika fanining boshqa ijtimoiy gumanitar fanlar bilan bog'liq ilmiy metodologik masalalardan xabardor bo'lishi, shu bilan birga u o'z bilimidan ilmiy va amaliy vazifalarni to'g'ri hal etishda foydalanishi lozim.

Dasturning maqsadi – tadqiqotchilarda pedagogika fanining mohiyati, shakllanish bosqichlari, hozirgi holati, jamiyat hayotidagi o'rni va hozirgi ta'lim jarayonlari doir bilimlar bilan qurollantirish va amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini takomillashtirishdan iborat.

Dasturning vazifasi – pedagogika nazariyasi fanining mazmuni, mohiyati va predmeti, shaxs tushunchasi, didaktika (ta'lim nazariyasi), ta'lim mazmuni, ta'lim metodlari va vositalari, ta'limni tashkil etish shakllari va turlari, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tashxis etish, tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni, jamoa tarbiya obyekti va subyekti, tarbiyaning umumiy metodlari va turlari, O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi, pedagogik menejment nazariyasi va amaliyoti, korreksion pedagogika, pedagogika tarixining mazmun mohiyati, davrlashtirish muammolari, mutafakkirlarning ma'naviy merosi va pedagogik qarashlari, ta'lim-tarbiya tizimiga doir bilimlarni amaliyotda qo'llash, tahlil etish, o'rganish, aniqlash, ahamiyatini ochib berish.

13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha kirish imtihon dasturining asosiy mazmuni

Pedagogika nazariyasi fanining mazmuni, mohiyati va predmeti

Pedagogika ijtimoiy fan sifatida. Pedagogikaning asosiy kategoriya va tushunchalari. Pedagogik fanlarning tuzilishi. Pedagogik fanlar tizimi. Ilmiy-pedagogik tadqiqot metodlariga tavsif.

Pedagogik kasbining jamiyatdagi o'rni

O'qituvchi haqida tushuncha. O'qituvchi shaxsiga qo'yilgan talablar. Demokratik jamiyatda pedagogik kasbi. O'qituvchilik kasbining bugungi kundagi ahamiyati va roli.

Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekti va subyekti sifatida

Shaxs haqida tushuncha. Shaxsning rivojlanishi. Shaxs rivojlanishining omillari. Bola shaxsi tarbiya obyekti va subyekti sifatida. Shaxs faolligi.

Yaxlit pedagogik jarayon

Pedagogik tizimlar va ularning shakllari haqida tushuncha. Ta'lim tizimlariga umumiy tavsif. Yaxlit pedagogik jarayonning mohiyati. Pedagogik jarayon yaxlit hodisa sifatida. Pedagogik jarayonni yaratish shart- sharoitlari.

Didaktika ta'lim nazariyasi sifatida

Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida. Didaktikaning maqsad va vazifalari. Didaktik kategoriyalarning mazmun mohiyati.

Ta'lim jarayoni yagona tizim sifatida

Ta'lim qonuniyatlari va tamoyillari. Ta'lim jarayoni mohiyati. O'rganish bilish faolligi shakli sifatida. O'qitish va o'rganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'liqligi. Sharq va G'arb mutafakkirlarining gnoseologik g'oyalari ta'lim jarayoni asosi sifatida. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi.

Umumiy o'rta ta'limi mazmuni

Umumiy o'rta ta'lim davlat ta'lim standartining maqsad va vazifalari. Ta'lim mazmunini tashkil etish konsepsiyasi. Ta'lim mazmunini belgilab beruvchi me'yoriy hujjatlar. Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan Davlat ta'lim standarti. O'quv rejasi. O'quv dasturlari, darslik va o'quv qo'llanmalari tavsifi.

Ta'lim metodlari va vositalari

Ta'lim metodlari va usullari tushunchalari. Zamonaviy didaktikada ta'lim metodlari tasnifiga turlicha yondashuvlar. Sharq mutafakkirlari ta'lim metodlari haqida. Ta'lim metodlari samaradorligini oshirish yo'llari.

Ta'limni tashkil etish shakllari va turlari

Dars - maktabda ta'limni tashkil qilishning asosiy shakli. Ta'lim turlari. Ta'limni tashkil qilish shakllari haqida tushuncha. Ta'limni tashkil qilishning an'anaviy sinf-dars shakli. Dars turlari va tuzilishi. Dars va dars mashg'ulotining bir-biridan farqli tomonlari. Ta'limni tashkil qilishning noan'anaviy shakllari: o'quv dialogi, munozara, didaktik o'yinlar, trening va boshqalar. O'quv ishlarini tashkil qilishning darsdan va ta'lim muassasasidan tashqari shakllari.

O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tashxis etish

Ta'lim olganlikni tashxis etishning mohiyati. O'quv jarayonida nazorat va hisobga olish funktsiyalari. Ta'lim olganlikni natijalarini tekshirish va baholash tamoyillari. O'quv faoliyati natijalarini hisobga olish turlari, shakllari va metodlari. Bilim, ko'nikma va malakalarni baholash mezonlari. Metodik, didaktik, pedagogik talablarning mazmun-mohiyati. PISA, PIRLS, TIMSS va TALIS xalqaro baholash dasturlarini joriy etishning me'yoriy huquqiy asoslari va ahamiyati.

Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni

Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari. Tarbiya jarayonining mohiyati va ahamiyati. Tarbiya jarayonining tizimi va tuzilishi hamda uning qonuniyatlari. Tarbiya jarayonining mazmuni. Tarbiya tamoyillari. Tarbiya turlari.

Jamoa tarbiya obyekti va subyekti sifatida

Jamoa tushunchasi. Bolalar jamoasini shakllantirishning mohiyati va tashkiliy asoslari. Bolalar jamoasining rivojlanish darajasi va bosqichlari. Bolalar jamoasi rivojining asosiy shart-sharoitlari.

Tarbiyaning umumiy metodlari

Tarbiya metodlari mohiyati va uning tasnifi. Ijtimoiy ongni shakllantirish metodlari. Faoliyatni tashkil etish va ijtimoiy xulq-atvor me'yorlarini shakllantirish. Pedagogik rag'batlantirish metodlari va xulq-atvorni tuzatish. Tarbiyada nazorat, o'z-o'zini baholash va o'z-o'zini nazorat qilish metodlari.

Ilmiy dunyoqarashni shakllantirish. Aqliy tarbiya

Mustaqil fikrlash, ilmiy dunyoqarash va milliy g'oyani shakllantirish o'quv-tarbiya jarayonining tarkibiy qismlari. Aqliy tarbiya. Aqliy tarbiyaning maqsadi va mazmuni. Bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish - aqliy tarbiyaning asosi.

Fuqarolik tarbiyasi. Huquqiy tarbiya

Fuqarolik tarbiyasining maqsad va vazifalari. Fuqarolik tarbiyasi funksiyalari. O'quvchilarga fuqarolik tarbiyasini berish jarayonida Davlat ramzlari (Madhiya, Gerb, Bayroq)dan foydalanish. Vatanparvarlik va baynalminallik tarbiyasi. Vatanparvarlik va baynalminallik fuqarolik tarbiyasi asosi. Huquqiy tarbiya. Yosh avlodning huquqiy madaniyati va ongini shakllantirish - fuqarolik tarbiyasining tarkibiy qismi.

Mehnat tarbiyasi. Iqtisodiy tarbiya

Mehnat tarbiyasi maqsad va vazifalari. Sharq mutafakkirlari mehnat tarbiyasi haqida. Mehnat tarbiyasining mazmuni va metodlari. Iqtisodiy tarbiya mehnat tarbiyasining tarkibiy qismi sifatida.

Axloqiy tarbiya. Estetik tarbiya

Axloq ijtimoiy ong, ta'sir etish va tarbiya shakli sifatida. Sharq mutafakkirlarining axloqiy qarashlari. Axloqiy tarbiyaning mohiyati va mazmuni. Oilaviy hayotga axloqiy tayyorgarlik. Estetik tarbiyaning maqsad va vazifalari. Estetik tarbiyaning mazmuni, shakl va metodlari.

Ekologik tarbiya. Jismoniy tarbiya

Ekologik tarbiyaning mohiyati va mazmuni. Ekologik tarbiyaning shakl va metodlari. O'quvchilarda ekologik tarbiyani shakllantirish. Jismoniy tarbiyaning maqsad va vazifalari. Jismoniy tarbiyaning mazmuni, shakl va metodlari.

O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi

Ta'lim sohasida davlat siyosatining asosiy tamoyillari. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Uzluksiz ta'lim tizimi, uning tarkibiy qismlari va darajasi. Ta'lim sohasida davlat siyosatining asosiy prinsiplari.

Pedagogik menejment nazariyasi va amaliyoti

Ta'lim muassasasi menejmenti haqida tushuncha. Umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'limni boshqarish. Ta'lim muassasasi Ustavi - rahbarlik va boshqaruv tizimini aniqlovchi hujjat. Boshqaruv tushunchasi. Boshqaruv metodlari. Boshqaruvga doir qarorlar qabul qilish. Pedagogik tizim tavsifi.

Ta'lim muassasasi faoliyatini rejalashtirish. Ta'lim muassasasida ichki nazoratni tashkil etish. Ta'lim sohasida attestatsiya. Talim jarayonini metodik boshqarish nazariyasi va amaliyoti. Ta'lim muassasasida ilg'or pedagogik tajribani o'rganish va undan foydalanish.

Korreksion pedagogika asoslari

Korreksion pedagogikaning asosiy vazifalari, tamoyillari va metodlari. Korreksion pedagogika turlari. Defektologiya fani va uning dolzarb masalalari. Sensor nuqsonli bolalar. Oligofrenopedagogika fanining bahsi va undan foydalanish uslublari. Inklyuziv ta'lim siyosatining huquqiy asoslari. Inklyuziv ta'lim tamoyillari.

Pedagogika tarixi fani haqida ma'lumot

Fanning maqsadi va vazifalari. Eng qadimgi yozma manbalarda ta'lim-tarbiya masalalari. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.

VII asrdan IX asrning birinchi yarmigacha O'rta Osiyoda tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar

Islom dinining tarqalishi va uning ta'lim-tarbiyaga ta'siri. Musulmon maktablari va unda ta'lim-tarbiya mazmuni. Qur'oni Karim – axloqiy-falsafiy ta'limotlar manbai. Hadis ilmining paydo bo'lishi.

IX-XII asrlar Sharq Uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi

Sharq uyg'onish davri va unda ta'lim-tarbiya masalalari haqida tushuncha hosil qilish. (Xorazmiy, Farobiy, Fargoniy, Beruniy, Ibn Sino, Javhariy, Mavriziy, Jurjoniy va hokazo). Mahmud Qoshg'ariyning "Devonu lug'otit-turk" asarida ta'lim-tarbiya masalalari. Yusuf Xos Xojibning "Qutadg'u bilik", Kaykovusning "Qobusnoma" asari – pandnoma asar sifatida. Ahmad Yugnakiyning "Hibbat ul-haqoyiq" asarida didaktik qarashlar.

XII asrning ikkinchi yarmi va XIV asrning birinchi yarmida Movarounnahr va Xurosonda madaniyat, maktab va pedagogik meros

XII asr oxiri XIV asrning birinchi yarmigacha Movarounnahr va Xurosonda maktab va pedagogik meros. Najmiddin Kubro «Al-usul al-ashara», Fariduddin Attor «Mantiq ut-tayr», «Pandnoma», «Ilohiynoma», «Ushturnoma», Muslihiddin Sa'diy «Guliston», «Bo'ston», Sayfiddin Boxarziy ruboiylar, Jaloliddin Rumiy «Masnaviyi ma'naviy», Nosiruddin Burhoniddin Rabg'uziy «Qissasi Rabg'uziy», Nosiriddin Tusiy «Axloqi Nosiriy», Aziziddin Nasafiy «Al-inson al-komil», Mahmud Shabustariy «Gulshani roz», Avfiy Buxoriy «Javomi ul-hikoyot», Pahlavon Mahmud ruboiylar, Xusrav Dehlaviy «Xamsa», Ziyovuddin Naxshabiylarning «To'tinoma» kabi didaktik asarlari.

XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda Movarounnahrda tarbiya va maktab

Ijtimoiy hayotning ta'lim-tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar rivojiga ta'siri. So'fiylik ta'limotining ma'naviy hayotga ta'siri. Movarounnahrda Amir Temur tomonidan markazlashgan davlat barpo etilishi va uning fan, madaniyat va

ma'rifat rivojiga qo'shgan hissasi. Mirzo Ulug'bekning pedagogik goyalari va ma'rifatparvarlik xizmatlari. Ulug'bek davrida maktab islohoti. Zahiriddin Muhammad Boburning pedagogik fikrlari.

XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda Movaraunnahrda pedagogik fikrlar rivoji

Alisher Navoiyning asarlarida tarbiya va insonparvarlik masalalari. Navoiyning maktab va madrasalar rivojiga qo'shgan hissasi. Navoiyning o'qituvchi (mudarris) to'g'risidagi fikrlari. Abdurahmon Jomiyning pedagogik qarashlari. Jaloliddin Davoniyning axloqiy qarashlari. "Axloqi Jaloliy" asarining pedagogik fikrlar rivojidadagi o'rni.

XVII asrdan XIX asrning birinchi yarmigacha tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar rivoji

Buxoro amirligi, Qo'qon va Xiva xonliklarida ta'lim-tarbiya. Maktab va madrasalarda ta'lim mazmuni. Qizlar maktabi va unda ta'lim mazmuni. Munis Xorazmiyning "Savodi ta'lim" asari - husnixatga doir dastlabki qo'llanma sifatida. Muhammad Sodiq Qoshgariyning "Odob as-solihin" asari - yuksak ma'naviy-axloqiy sifatlarni yorituvchi manba.

XIX asrning 2 yarmi XX asr boshlarida Turkiston o'lkasida tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar

XIX asrning 2-yarmida Turkistonda maktablar tizimi. Chor Rossiyasining ta'lim siyosati. Turkistonda maktablar tizimi. V.P.Nalivkinning ta'lim rivojidadagi xizmati. Turkistonda rus maktablarining ochilishi. Yerlik aholi uchun rus-tuzem maktablarining tashkil etilishi. Turkistonda jadidchilik harakati. Yangi usul maktablarining ochilishi. Mahmudxo'ja Behbudiy, Munavvar Qori, Abdulla Avloniy, Abduqodir Shakuriylarning yangi usul maktablarini tashkil etishdagi ma'rifatparvarlik xizmatlari.

1917-1945 yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimi va pedagogik fikrlar rivoji

Xalq maorifi sohasida maktab darsliklari va o'quv qo'llanmalar yaratish, ta'lim-tarbiya jarayonini mustabid tuzum maqsadiga muvofiq tashkil etilishi va uning salbiy oqibatlari.

1945-1990 yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji

Maorif sohasidagi urushdan keyingi holatlar, tahlil. Maktab darsliklari yaratish, ta'lim-tarbiya jarayoninida maktablarning 4 yillik, 8 yillik, 9 yillik, 10 yillik islohotlarni maqsadga muvofiq tashkil etilishi va uning mazmun mohiyati.

Mustaqil O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivoji

Mustaqil O'zbekistonda ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun Respublikamizda ta'lim-tarbiyani tashkil etish va kadrlar tayyorlashning huquqiy asosi sifatida. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivojining asosiy yo'nalishlari.

Eng qadimgi davrlardan XIX asrning birinchi yarmigacha jahon pedagogika fanining rivojlanish tarixi.

Qadimgi Yunoniston, Qadimgi Rim davlatlarida maktab va tarbiya. Qadimgi Yunoniston faylasuflari tarbiya to'g'risida. Qadimgi Rimda pedagogik g'oyalar rivoji. G'arbiy Yevropada maktab va pedagogik fikrlar. Iogann Genrix Pestalotsiyning didaktika va boshlangich ta'lim metodikasiga qo'shgan hissasi. Adolf Distervergning rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi. Ya.A.Komenskiyning pedagogik nazariyasi.

XIX asrning 2 yarmi - XX asrda jahon pedagogika fanining rivoji.

XIX asrning oxiri XX asrda G'arbiy Yevropa, Rossiyada reformatorlik pedagogikasi va uning asosiy yo'nalishlari. L.N.Tolstoyning pedagogik qarashlari. K.D.Ushinskiy pedagogika fani va tarbiyaning ahamiyati to'g'risida. Ushinskiyning didaktik qarashlari va pedagogik merosi.

Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji.

Jahon mamlakatlari ta'lim tizimi. Iqtisodiy rivojlangan davlatlar ta'lim tizimi. Ta'lim modellari. XX asr jahon ta'lim tizimidagi global tendensiyalar. Xalqaro loyihalar va ta'lim dasturlari.

Baholash mezonlari

1) talabgor javobi 86-100 ball bilan baholanishi uchun:

-savolda qo'yilgan masala mohiyati to'liq adekvat anglanishi va ochib berilishi;

-javob berishda mustaqil va ijodiy fikrlanishi;

-qo'yilgan masala boshqa masalalar bilan bog'lab tushuntirilishi;

-savol mazmunidagi masalaga doir ilmiy va hayotiy misollar keltirish;

-savoldagi masala yuzasidan yirik tadqiqotchi olimlar ishlari va mulohazalari keltirilishi;

-javob berishda ilmiy kategoriya va atamalar bilan erkin mulohaza yuritish lozim.

2) talabgor javobi 71-85 ball bilan baholanishi uchun:

-savolda qo'yilgan masala mohiyati to'liq adekvat anglanishi;

-javob berishda ko'proq reproduktiv yondashuv ustun bo'lishi;

-qo'yilgan masala boshqa yondosh masalalardan ayri holda tushuntirilishi;

-savol mazmunidagi masala yuzasidan faqat hayotiy misollar keltirilishi;

-savoldagi masala bo'yicha faqat muayyan darslik va o'quv adabiyotlari mualliflari fikrining esga olinishi;

-javob berishda ilmiy atamalardan erkin foydalanmaslik, ularning faqat bir ma'nosi haqida tasavvurga ega bo'linishi.

3) talabgor javobi 56-70 ball bilan baholanishi uchun:

-savolda qo'yilgan masala birovning yordamidan keyin ham yetarlicha adekvat anglanmasligi;

-javob berishda muayyan manbaga qattiq bog'lanib qolinishi;

-qo'yilgan masalaning boshqa masalalar bilan aloqasi haqidagi yordamchi ishoralarga e'tiborsizlik kuzatilishi;

-savol mazmunidagi masala yuzasidan bildiriladigan mulohazalar faqat kundalik kuzatishlar natijalari bilan chegaralanishi;

-savoldagi masala bo'yicha qaysi mualliflar mulohazasiga murojaat etganlikni bilmaslik kuzatilishi;

-javob berishda ilmiy atamalarning faqat ommalshgan ma'nolarining tushunilishi, ularning chuqur ilmiy mohiyatini anglamaslik.

Boshqa barcha holatlarda talabgor javobi 55 va undan past ball bilan baholanishi to'g'ri bo'ladi.

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

1. Toxtaxodjayeva M.X. va boshqalar. Pedagogika (pedagogika nazariyasi va tarixi): O'qituvchilar tayyorlash va pedagogika fani ta'lim sohasi bakalavriat yo'nalishi uchun darslik/ M.X. Toxtaxodjayeva, S. Nishonova, J. Hasanboyev, M.Usmonboyeva, S. Madiyarova, A. Qoldibekova, N. Nishonova, N. Sayidahmedov; O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta-maxsus ta'lim vazirligi. - Toshkent: «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati» nashriyoti, 2010. - 400 b.
2. Yo'ldoshev O'.J. tahriri ostida. Umumiy pedagogika. – T.: «Fan va texnologiya», 2017. - 376 b.
3. Hashimov Komiljon. Pedagogika tarixi: Darslik. Q2/K.Hashimov, S. Nishonova. – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 2005. – 304 b.
4. Hasanboyeva O. va boshq. Pedagogika tarixi. Darslik. Mualliflar: O. Hasanboyeva, J. Hasanboyev, H. Homidov. – T.: G'. G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2004. 312 b.
5. Ibragimov X.I., Abdullayeva Sh.A. Pedagogika (darslik). – T., «Fan va texnologiyalar», 2008. - 288 b.
6. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik. – T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017. - 418 b.
7. Умарова, М.Х. Теория и истории педагогики [Текст]: учебное пособие для направления бакалавриата область образования 5110900 - Педагогика и психология/М. Умарова. – Т.: Чулпан. 2018. – 372 с.
8. Izbullayeva G. Pedagogika nazariyasi va tarixi. 1-qism. [Matn] /darslik/– Buxoro: "Sadridin Salim Buxoriy" Durдона, 2022. – 380 b.
9. Izbullayeva G. Pedagogika nazariyasi va tarixi. 2-qism. [Matn] /darslik/– Buxoro: "Sadridin Salim Buxoriy" Durдона, 2023. – 224 b.
10. Абдуллаева Ш.А., Зайнитдинова М.А., Халикова Г.И. История педагогики (Учебник). 2017, 258 стр.
11. Нишонов С. Турдикулов Э.О. Педагогик атамалар луғати. – Т. “Фан” нашриёти, - 2008. – 198 б.
12. Калдибекова А.С. Умумий педагогика назарияси ва амалиётидан лаборатория машғулоти. – Т., 2013.
13. Ниёзов Ф., Ахмедова М.Э. Педагогика тарихидан семинар машғулоти. - Т.: Ношир, 2011.
14. Ахмедова М.Э. Педагогика назарияси ва тарихи (Ўқув кўлланма) – Т.: Тафаккур бўстони, 2011.
15. Слостенин В.А. и др. Педагогика Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под. ред. В.А. Слостенина. - М.: «Академия», 2013. - 576 с.
16. Подласый И.П. Педагогика: Учебник. — М.: Высшее образование, 2006. – 540 с.